

KS Folkevalgtprogram

Nesbyen kommune, 28.-29.november 2023

27

Sett deg sammen med noen fra et annet parti 😊

Anders Østensen
Gjertrud Sanderød

23

Dagens temaer

Dag 1

1. Kommunens samfunnsoppdrag – vårt ansvar
2. Hverdagen som folkevalgt
3. Samspillet de folkevalgte imellom
4. Dette er Nesbyen kommune!

Pauser underveis. Lunsj kl. 1200 og middag kl. 18.30

23 ~ 27

Morgendagens temaer

Dag 2

6. Samspillet med administrasjonen

5. Samspillet med lokalsamfunnet

Pauser underveis – lunsj 12.00 og hjemreise

kl. 14.00

Først og fremst;
Gratulerer med
valget!

23 ~ 27

Tidslinja

- Hvorfor ble jeg folkevalgt?
- Hvorfor søkte jeg jobb i kommunen?

23

27

Pause

Kommunens samfunnsoppdrag – vårt ansvar

1

Kommunesektorens samfunnsoppdrag

[Link til filmen](#)

Kommunens oppgaver og roller

- Være en demokratisk aktør
- Yte offentlige tjenester
- Drive samfunnsutvikling
- Utøve myndighet

Arbeidsgiver for de ansatte

23 ~ 27

Foto: Tore Haraldset

Hva er egentlig kommunepolitikk?

- Ta stilling til kommunedirektørens forslag?
- Holde orden på administrasjonen?
- Gjennomføre nasjonale føringer?
- Drive sentralt bestemt partipolitikk?
- Gjøre det folket vil at jeg skal gjøre?
- Drive tjenesteyting?
- Utvikle lokalsamfunnet?
- Utøve lokalpolitisk skjønn?

23 ~ 27

Foto: KS

Hva er egentlig kommunepolitikk?

Nesbyen Høyre
Partiprogram kommunevalg 2023

- INKLUDERENDE OG TRYGG OPPVEKST
- HELSETJENESTER FOR ET GODT LIVSLØP
- PÅ LAG MED JOBBKAPERNE
- ET RAUST SAMFUNN MED STOLTE SAMBYGGINDE

Nesbyen - bygda i våre hjerter

ES
BYGDELISTE

Valgprogram 2023-2027

Nesbyen Arbeiderparti program 2023-2027

Vi skal skape, utvikle og gjennomføre!

Visjoner og mål

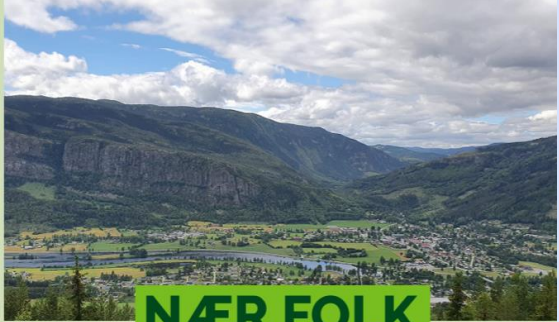

Nesbyen kommune
- en attraktiv og aktiv kommune som legger til rette for kultur og fritidsaktiviteter, idrett og friluftsliv, og som har et levende, variert og fremoverlent næringsliv og arbeidsmarked. En kommune for oss alle!

Vårt mål er at du som innbygger i Nesbyen skal ha det godt og at vår lille bygd skal bli enda bedre å bo og leve i. Alle, uansett kjønn, legning, bakgrunn, etnisitet eller funksjonellitet skal ha muligheten til å leve et godt liv og ha like muligheter, med frihet og solidaritet. Det skal være et godt sted å vokse opp i, med et godt arbeidsliv, og et godt sted å bli gammel.

Allt vi skal gjøre, ta initiativ til og påvirke, skal være til det beste for innbyggerne i Nesbyen!

Vi skal aktivt arbeide for å skape flere arbeidsplasser i Nesbyen og det skal til enhver tid være attraktivt å etablere seg og drive næringsvirksomhet her.

Vi skal aktivt arbeide for å videreutvikle og ha mest mulig komplette service- helse- og nærings tilbud, og sørge for at vi fortsatt har de beste skolene og et svært godt barnehage tilbud med plass til alle og der vi har god bemanning!

NÆR FOLK
i hele
NESBYEN

Følg oss på Facebook

Diskusjonsoppgave

Hva er de tre viktigste sakene for kommunestyret i denne perioden?

KS – Kommunesektorens organisasjon

Våre roller

- Interessepolitisk aktør
- Arbeidsgiverorganisasjon
- Utviklingspartner

KS forhandler på vegne av kommuner og fylkeskommuner

- God forankring hos dere er viktig for å lykkes.
- KS ber om innspill basert på egne analyser og vurderinger.
- En god forhandlingsløsning skal favne alle parter prioritertinger.

23 ~ 27

Debattefte II – 2023

Mellomoppgjøret 2023

Foto: Adobe Stock

Dette er KS Viken

- I KS Viken jobber det 8 ansatte
- Vi har kontor i Oslo
- Høstkonferansen og strategikonferansen er viktige møteplasser
- Deres tillitsvalgte sitter i fylkesstyret
- Vi har også et eget utvalg for kommunedirektører
- Fagnettverk (HR, oppvekst)

Hold deg oppdatert!

- Du finner nyttig informasjon på www.ks.no
- Meld deg på [vårt nyhetsbrev](http://www.ks.no/nyhetsbrev) eller få nyhetsvarsling på temaer du er opptatt av: <https://www.ks.no/nyhetsvarsling/>
- Følg oss på Facebook: [KS Viken](https://www.facebook.com/ks.viken)

Hverdagen som folkevalgt

2

Hverdagen som folkevalgt

[Link til filmen](#)

De folkevalgtes roller

Ombudsrollen

Knut sitter i kommunestyret. Han har gjennom hele sitt liv vært opptatt av barn og unge og deres oppvekstsvilkår i kommunen, og er aktiv på talerstolen om dette temaet.

Nylig fikk Knut en telefon fra en bekymret forelder. Hun hadde over tid reagert på oppførselen til sønnens klassekamerat og sønnen fortalte at klassekameraten sier at det til tider er vanskelig hjemme.

Det hele toppet seg da hun kom over en facebook-tråd der kommunens barneverntjeneste ble heftig diskutert og enkeltfamilier skildres på en slik måte at hun gjenkjente hvem det var snakk om. Det var klassekameratens familie.

Ombudsrollen, forts

Også blant de unge blir denne familien diskutert, på en lukket snapchat-gruppe. Den bekymrede moren ber Knut gjøre noe med saken.

Knut tar saken i egne hender og undersøker nærmere hva dette dreier seg om. Han snakker med flere bekjente og foreldre som forteller om en maktsyk og inkompetent barnevernsleder.

På Facebook kaster Knut seg på diskusjonen og forteller om de historiene han har hørt og at han har full sympati for de familiene som må oppleve dette brutale inngrepet i livene deres. Her må noe gjøres!

Hvordan kan Knut engasjere seg i slike saker? Hva bør Knut tenke over?

Ordførers rolle

- Kommunens fremste folkevalgte
- Ansvar for den politiske arenaen
 - Møteleder
 - Setter dagsorden for politisk arbeid
- Hovedkontakt til kommunedirektøren
- Kommunens ansikt utad, døråpner
- Kan få myndighet til å treffe vedtak i hastesaker og i ikke-prinsipielle saker
- Kan få myndighet til å opprette utvalg
- Har tale- og forslagsrett i alle folkevalgte organer unntatt kontrollutvalget
- I kontrollutvalget har ordfører kun møte- og talerett

23 ~ 27

Foto: Lykke Frida Høyås, NRK

Våre forventninger til ordfører

- Flink til å informere
- Tilgjengelig
- Tilstedeværelse
- Ordfører for alle
- Lojal overfor kommunestyret
- Samlende
- Bygge god kultur
- Inkluderende
- Slippe til andre (delegere)
- Våge å gå i krigen for kommunestyret
- God dialog med kommunedirektøren
- Være borgermester og ordfører

23 ~ 27

Samspillet de folkevalgte imellom

3

Politisk kultur kan være så mangt

Foto: UK Parliament/Mark Duffy
[Lenke til filmen](#)

Foto: Peter Mydske/Stortinget

Hva kan påvirke kulturen i kommunestyret?

- Politisk klima
- Rolleklarhet
- Informasjon
- Ordfører/møtelederens rolle
- Saksbehandlingsregler i folkevalgte organer
- Politisk organisering
- Fysiske rammer

23 ~ 27

Foto: Siv Dolmen

Hva skaper trivsel og motivasjon?

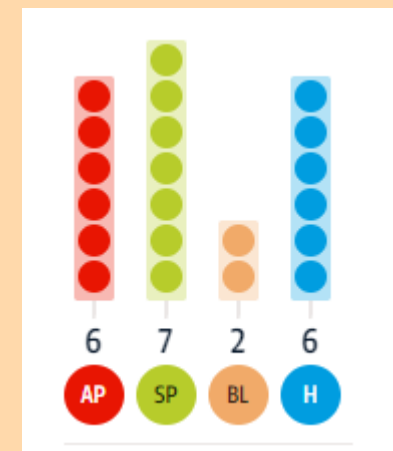
- Folkevalgte trives best dersom:
 - debatten er god
 - det er klare politiske skillelinjer
 - rollen som folkevalgt er klar
 - det er et godt samarbeidsklima
 - det er lett å sette dagsorden
 - vervet ikke er alt for tidkrevende
 - ... og de får utnyttet handlingsrommet

Gruppemøter

Folkevalgte: Hvordan vil vi ha det i vårt kommunestyre, og hva er vårt bidrag?

Administrasjonen: Hva kan vi gjøre for å legge til rette for en god kultur i folkevalgte organ?

Dere skal forberede et innlegg på max 2 minutter som skal holdes på talerstolen

Hvordan vil vi ha det i vårt kommunestyre, og hva er vårt bidrag?

Bygdelista:

- Vi ønsker oss et kommunestyre som er lydhøre og at alle representanter møter med et åpent sinn
- Vi mener at alle skal behandle hverandre med respekt, på tross av politiske uenigheter
- Vi ønsker et kommunestyre der alle er bevisst på kroppsspråket sitt
- Vi tenker at ingen spørsmål fra talerstolen er dumme
- Vi ønsker oss et kommunestyre fritt for spydigheter og kommentarer, også i pausene og etter at møtene er over
- Vi vil bidra med å være bevisste på dette
- Vi vil jobbe for at det skal være trivelig i kommunestyresalen, både for representanter og tilhørere i benken
- Vi vil stille spørsmål i sakene
- Vi vil bidra til god omdømmebygging for kommunen vår

Høyre:

- Vi vil ha god takhøyde for debatter hvor vi kan være uenige
- Etter debattene er vi venner med respekt for hverandre
- Vi har plass itil å være uenige, men på riktig tidspunkt
- Ingen skal være redde for å stå på talerstolen
- Holde oss til sak og ikke til person
- Fremsnakke andres gode forslag
- Er du uenig skal du si det på en fin måte
- Vi må minne hverandre på at vi skal være for det beste for kommunen
- Behandle hverandre med respekt
- Ville hverandre vel

Arbeiderpartiet:

- For å beholde folk i politikken er det viktig å bygge tillit i kommunestyret
- Alle er saklige, høflige og inkluderende
- Nesbyen er i sentrum hele tida

- Sak først, unngå personangrep
- Det skal være plass til alle meninger og spørsmål
- Ingen spørsmål er for dumme
- Vi skal også tillate oss å skryte av hverandre
- Vi skal også ha humor og glimt i øyet
- Vi minner på at det er ulik grad av kompetanse i kommunestyret, men alle bidrag er gode på hver sin måte
- Vi skal lytte og være raus
- Vi skal skryte av andre, tillate oss at andres ideer er gode
- Fortsatt være positive
- Ønsker å gjennomføre ting og bidra til dette

Senterpartiet:

- Respekt, vi skal unne hverandre det beste
- Vi er trygge på det vi ønsker å si i en sak
- Vi skal skille sak og person, og er venner med hverandre etter debatter
- Vi har takhøyde for å være rykende uenige
- Vi må jobbe for gode kompromisser og vedtak som vi kan stille oss bak
- Vi er opptatt av å være forutsigbare og ryddige
- Vi håper vi kan være mer effektive i debatter

Administrasjonen:

- Bidra til tydelig informasjon og kommunikasjonsflyt
- Forståelige saksfremlegg
- Sende sakspapirer i god tid i forkant
- Være tilgjengelige

Dette er Nesbyen!

Kommunetorg

23

27

Takk for i dag!
Vi sees til middag
kl.18.30

KS Folkevalgtprogram

27

Velkommen til en ny dag!

23

Rødt eller grønt lys?

Del 1

En stor bedrift i kommunen feirer jubileum og inviterer samarbeidspartnere/kontakter til festmiddag bekostet av bedriften. Bedriften inviterer også kommunens formannskap med ledsagere til middagen. Ordfører, varaordfører og flere andre takker ja til invitasjonen.

Er det greit eller ikke greit?

Rødt eller grønt lys?

Del 2

Den samme jubilerende bedriften har også virksomhet i Oslo. Bedriften inviterer flere næringslivsledere i kommunen samt ordfører og varaordfører med på Oslo-tur med en times orientering om denne virksomheten og deretter landskamp i fotball på Ullevål stadion med middag i VIP-lokaler. Ordfører og varaordfører takker ja til invitasjonen, men betaler reisen selv.

Er det greit eller ikke greit?

Rødt eller grønt lys?

Del 3

Uka etter Oslo-turen får ordføreren en henvendelse om at den samme bedriften ønsker å sette opp et nytt bygg på en tomt som delvis er dyrkbar mark, noe som krever dispensasjon fra kommuneplanen, samt tillatelse til omdisponering etter jordloven. Ordføreren svarer at hun vil få i stand et møte mellom bedriften, administrasjonen og hun selv for å se på mulighetene.

Er det greit eller ikke greit?

15. ETISKE RETNINGSLINJER FOR FOLKEVALGTE OG ANSATTE I NES KOMMUNE

GENERELT

Nes kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet, rettferdighet, tillit og åpenhet i all sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve disse prinsipper. Folkevalgte og ansatte skal være seg bevisst at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. De skal derfor ta aktivt avstand fra og bekjempe enhver uetisk forvaltningspraksis. Som forvaltere av innbyggernes fellesmidler stilles det spesielt strenge krav til den enkelte medarbeiders etiske holdninger i sin virksomhet for vår kommune.

Ledere på alle nivåer har et spesielt ansvar for å utvikle holdninger og følge opp at ansatte er kjent med og etterlever kommunens etiske retningslinjer.

Den enkelte ansatte har også et selvstendig ansvar for å sette seg inn i og følge opp gjeldende etiske retningslinjer.

Baktaling, mobbing, sjikanering, kjønnstrakassering eller lignende skal ikke forekomme; verken i omtale av medarbeidere, politikere eller innbyggere for øvrig.

Alle folkevalgte og ansatte skal med sin underskrift bekrefte at de har fått kjennskap til de etiske retningslinjene.

Kommunestyret har et overordnet ansvar for den kommunale virksomhet, og for utarbeidelse og godkjenning av etiske retningslinjer.

OMDØMME

Ønsket omdømme for Nes kommune er at vi hos innbyggere og samarbeidsparter framstår som en helhetlig, kvalitetsbevisst, imøtekommende og serviceinnstilt kommune.

Det skal vektlegges å hindre myndighetsmisbruk.

TAUSHETSPLIKT

Fortrolige opplysninger som mottas i forbindelse med behandling av saker i kommunen, skal respekteres og ikke brukes til personlig vinning. Taushetsplikten gjelder også etter at en har sluttet i kommunen. Fra lukkede møter er det i alminnelighet ikke anledning til å referere fra debatten og de drøftinger som har funnet sted. For øvrig vises til de til enhver tid gjeldende lover og regler om taushetsplikt.

INTEGRITET / INTERESSEKONFLIKTER / HABILITET

Folkevalgte og ansatte i Nes kommune skal søke å unngå å komme i situasjoner som kan medføre

«Folkevalgte og ansatte skal være seg bevisst at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen.»

Inhabilitet

- Det kan være fare for at du vil opptre partisk
- Det er av stor betydning at folk har tillit til at folkevalgte opptrer upartisk
- Beskytter den enkelte folkevalgte mot utilbørlig press utenfra
- Ikke noe bekvemmelighetsflagg

Habil eller inhabil: hvilke regler gjelder?

Forvaltningsloven

- Automatisk inhabil
 - Part i saken
 - Nært slektskap/familie
 - Verge/fullmektig
 - Leder, styremedlem, bedriftsforsamling
- Andre særegne forhold
 - Fordel, tap, ulempe for en selv eller nære/kjære

Kommuneloven

- Som ansatt forberedt eller truffet vedtak i en sak
 - Inhabil i behandling av saker og klager
 - Habil i behandling av årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi mv.
- Habil ved valg, fastsette godtgjøring ol.
- Fritak av personlige grunner

Hvordan håndtere habilitet?

- Medlemmet har selv plikt til å vurdere sin egen habilitet
- Organet selv som avgjør, den som skal vurderes kan forklare seg, men ikke delta i debatten eller avgjørelsen
- Avgjørelse kan være gjenstand for lovlighetskontroll
- Hva gjør dere i gruppens behandling av den samme saken?

Foto: Mostphotos

Samspillet med administrasjonen

4

Ett lag med felles oppdrag – ulike roller

Folkevalgte må spille på lag med administrasjonen for å løse kommunens samfunnsoppdrag.

Et godt samspill krever gjensidig respekt og aksept for hverandres roller. Tillit er helt sentralt.

Spill hverandre gode!

Kommunedirektørens oppgaver og ansvar

Lede den samlede administrasjonen

Utrede saker som skal behandles i folkevalgte organer

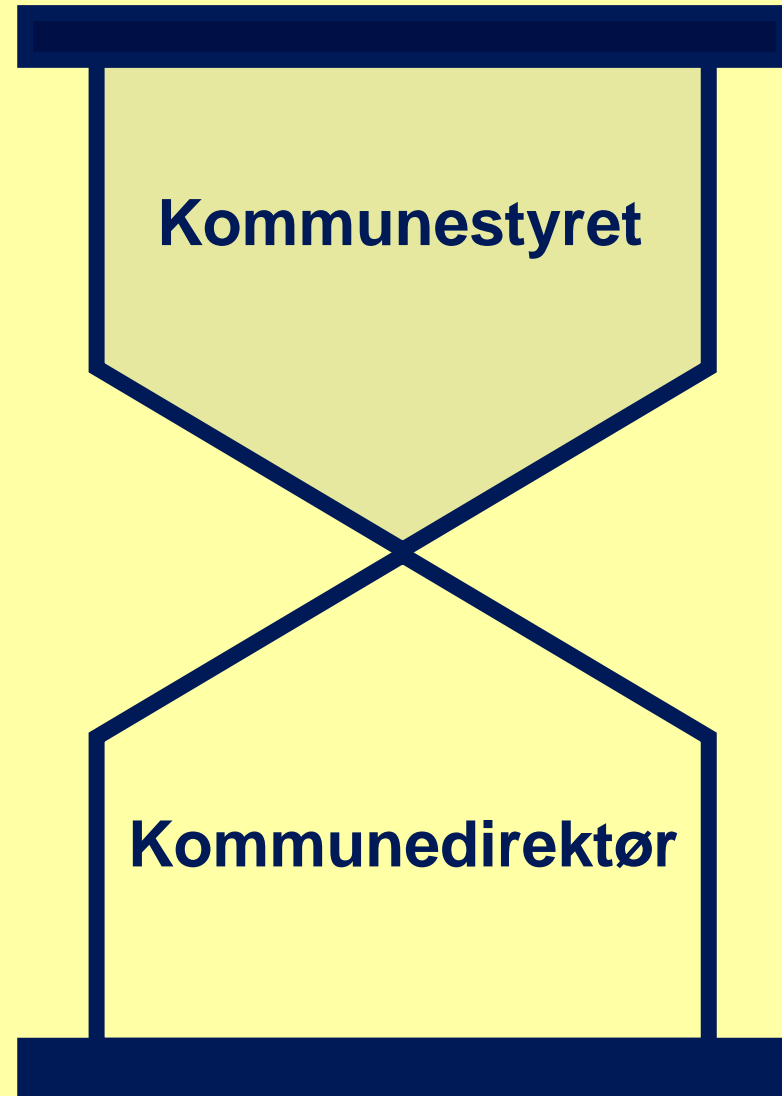
Iverksette vedtak

Internkontroll og rapportering

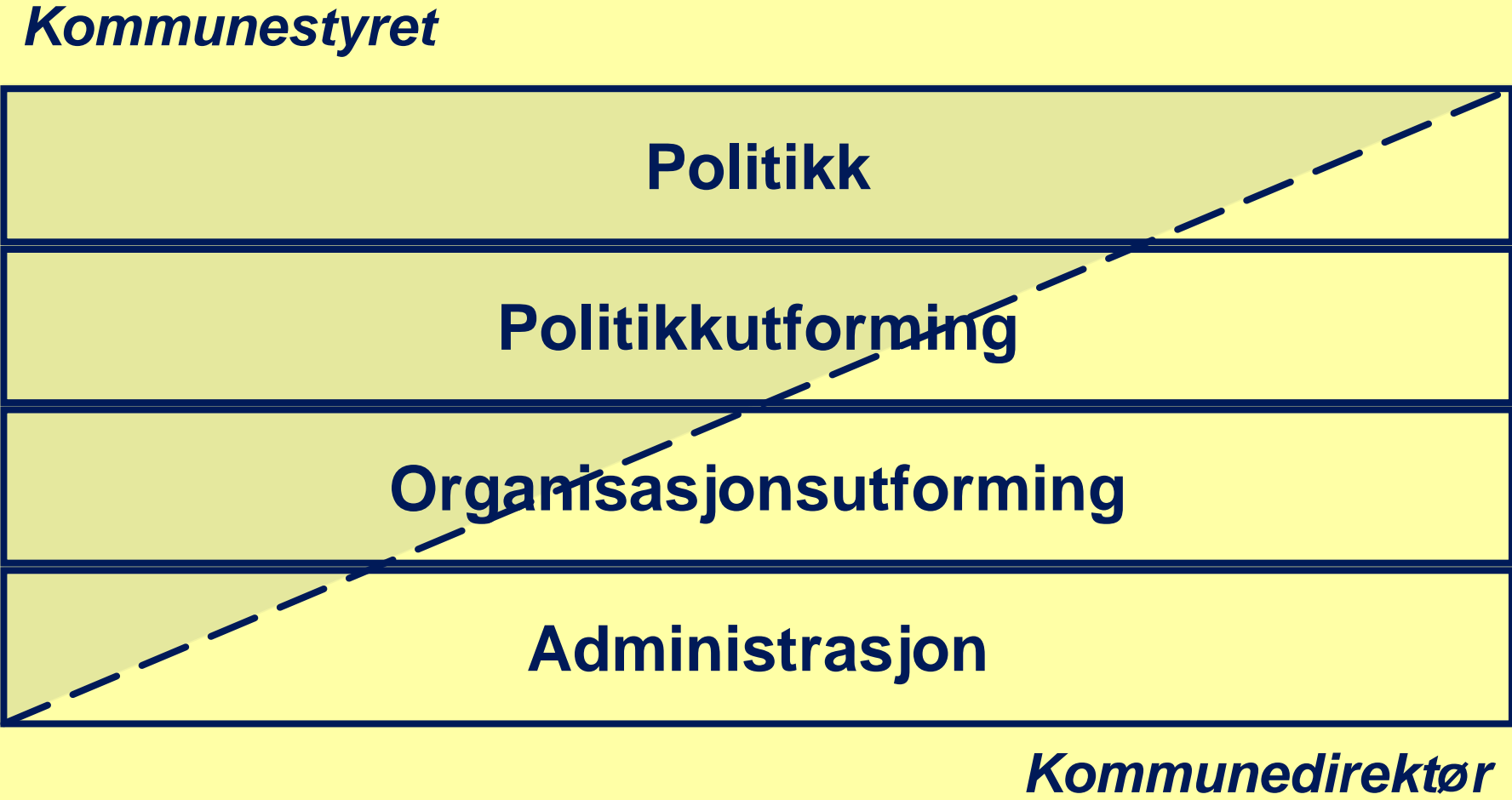
Kort prat: Leder i en politisk styrt organisasjon

Noen ganger er skillet tydelig

På andre områder kan skillet være mer utydlig

Kilde: Universitetet i Agder 2021

Tiltak for god samhandling

- Godt politisk klima
- Omforent rolleforståelse
- Evalueringer av delegerings- og innstillingsreglement
- Gode rutiner for rapportering
- Når skal folkevalgte involveres?
- Tydelige vedtak
- Åpne samtaler mellom de folkevalgte og administrasjonen
- Samme informasjon til alle folkevalgte til samme tid

23 ~ 27

Foto: Siv Dolmen

Forventningsavklaring

Folkevalgte

Hvilke forventninger har vi til administrasjonen for å få til et godt samarbeid?

Bli enig om tre punkter som kan løftes i plenum

Administrasjonen

Hvilke forventninger har vi til de folkevalgte for å få til et godt samarbeid?

Bli enig om tre punkter som kan løftes i plenum

Hvilke forventninger har vi til hverandre?

Forventninger til administrasjonen

- Gode saksutredninger og godt opplyst, sakspapirene kommer ut i god tid
- Politiske vedtak blir fulgt opp, administrasjonen er lojale
- God økonomisk styring og rapportering
- Vise politisk handlingsrom i sakene, objektive saksfremlegg
- Kommunikasjon og informasjon, være tydelige og ha respekt for skillelinjene, men det er lov å trække feil
- Åpne og tilgjengelige
- Gode prosesser rundt overordnet planarbeid, godt samspill mellom politikk og administrasjon og med innbyggerne
- Involvering: administrasjonen (litt bredere deltakelse, særlig i starten av perioden) deltar på utvalgsmøter og er løsningsorienterte
- Gjensidig respekt og forståelse
- Resultatorientert: levere riktige saker til rett tid
- Utredningene viser hele handlingsrommet, gjerne med flere alternativer
- A- og B-saker: jobbe etter den modellen, løypemeldinger underveis
- Vise økonomiske konsekvenser av politiske vedtak
- Informasjon og kommunikasjon: rett tid og riktig format
- En aktiv og god ressursforvaltning: mennesker og økonomi
- Tilgjengelighet og forutsigbarhet, og service

Forventninger til de folkevalgte

- Tillit: Tillit til at vi gjør en god jobb og at vi leverer gode faglige fremlegg og at disse er uhildet
- Rolleforståelse: huske på arbeidsgiverrollen og hvilke roller man har som folkevalgt
- Spille hverandre gode gjennom langsiktig planlegging. Gode politiske bestillinger, forutsigbarhet ift vedtak

Hvilke forventninger har vi til hverandre?

Forventninger fra tillitsvalgte

- Administrasjonen:
 - Tidlig og god informasjon, og gode muligheter for drøftinger med tillitsvalgte
 - Jobber videre med å utvikle partssamarbeidet i kommunen
- Til politikerne:
 - Vise interesse for tjenesteområdene
 - Anerkjennelse de tillitsvalgtes rolle, ta kontakt med oss
 - Jobbe for positiv omdømmebygging i Nesbyen
- Respekt, aksept og tillit

Snakk og skriv så folk forstår, er det så vanskelig?

23

27

God lunsj! Vi sees
12.45!

Samspillet med lokalsamfunnet

5

Utfordringer for kommunal sektor

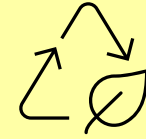
Mangel på kompetanse og arbeidskraft

Trangere økonomi krever tøffere prioriteringer

Demokratiet under press

Kort tid på å kutte klimautslipp og sikre naturmangfold

Økt helse- og omsorgsbehov

Digitaliseringsarbeidet er for lite samordnet

Flere står utenfor arbeids- og samfunnslivet

Økende risiko for kriser og uønskede hendelser

Dere er ikke alene om å skape et godt lokalsamfunn. Men dere har et særlig ansvar som folkevalgte.

23 ~ 27

Foto: Shutterstock

Hvorfor + hvem + når = hvordan

Gode råd er godt å ha!

- Utnytt kunnskapen og kompetansen i rådene:
 - Eldrerådet
 - Rådet for personer med funksjonsnedsettelse
 - Ungdomsråd
- Spill rådene gode!

23 ~ 27

Foto: Shutterstock

Dilemmaer

- De som roper høyst og de som aldri sier noen ting
- Er noen stemmer «viktigere» enn andre?
- Deltakelse i enkeltsaker uten helhetsperspektivet
- Ting tar tid – innbyggerne er utålmodige
- Innbyggerne mener, dere beslutter

Veien videre for Nesbyen

23

27

Evaluering

Prosessveiledere:
Anders Østensen
Gjertrud Sanderød

23

27

Takk for oss

KS ønsker alle lykke
til!

